

13.829 VOTURI

PENTRU UNIUNEA ARMENILOR DIN ROMÂNIA

În urma rezultatelor obținute de Uniunea Armenilor din România la alegerile din 30 noiembrie 2008, domnul VARUJAN PAMBUCCIAN a fost reales în funcția de Deputat în Parlamentul României din partea minorității armenice.

Dorim cu această ocazie să mulțumim tuturor filialelor noastre care ne-au sprijinit în obținerea acestor rezultate și nu în ultimul rând tuturor celor care au fost din nou alături de noi.

Președinte
VARUJAN VOSGANIAN

La rîndul său senatorul VARUJAN VOSGANIAN, Ministru al Economiei și Finanțelor în Cabinetul Tăriceanu a obținut un nou mandat de senator al Partidului Național Liberal în circumscripția 1, județul Iași

Iată rezultatele obținute de candidatul UAR:
Alba 194; Arad 214; Argeș 742; Bacău 109; Bihor 251; Bistrița Năsăud 169; Botoșani 524; Brașov 222; Brăila 524; Buzău 118; Caraș Severin 159; Călărași 208; Cluj 370; Constanța 486; Covasna 32; Dîmbovița 365; Dolj 243; Galați 199; Giurgiu 141; Gorj 175; Harghita 97; Hunedoara 162; Ialomița 333; Iași 911; Ilfov 129; Maramureș 200; Mehedinți 194; Mureș 229; Neamț 714; Olt 261; Prahova 343; Satu Mare 213; Sălaj 111; Suceava 817; Teleorman 154; Timiș 552; Tulcea 196; Vaslui 247; Vâlcea 285; Vrancea 134; București 1924; Diaspora 131.

Premiul Uniunii Armenilor din România – 2008

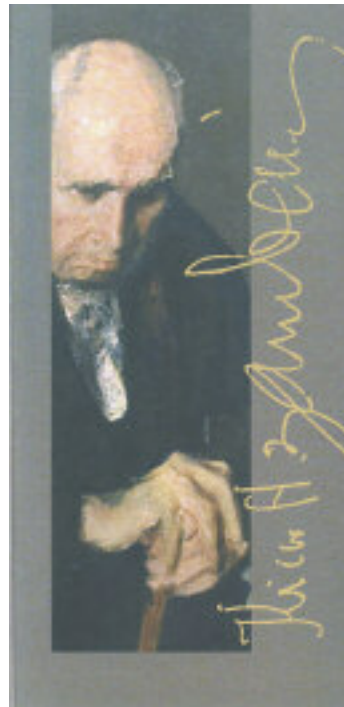
Sîmbătă, 29 noiembrie 2008, la sediul Universității „Ovidius” din Constanța a avut loc decernarea premiilor Uniunii Armenilor din România. Laureatul acestui an a fost Prof. Univ. Dr. Ing. GARABET KUMBETLIAN.

Au luat cuvîntul oficialități locale precum și membrii ai conducerii UAR București.

Redăm în paginile 4-5 cele mai importante cuvîntări rostite cu acest prilej.

Redeschiderea Muzeului Zambaccian

Cel mai rafinat contemplator al spectrului solar

Muzeul Zambaccian este din nou deschis pentru public; sînt expuse lucrări de Aman, Grigorescu, Andreescu, Luchian, Tonitza, Pallady, dar și cîteva picturi de Cézanne, Renoir sau Delacroix

Una dintre cele mai frumoase întîlniri dintre ficțiune și realitate este, cred, cea mijlocită de George Călinescu în două dintre romanele sale consacrate: Bietul Ioanide și Scrinul negru. S-a afirmat adesea, pertinent, că Saferian Manigomian și, mai apoi, Babighian sînt măștile

(continuare în pagina 6)

Victorie pentru Armenia la Olimpiada de șah de la Dresda – 2008

Echipa Armeniei va purta încă doi ani coroana de campioană după ultima victorie obținută la Olimpiada de șah ce a avut loc la Dresda (Germania), la sfîrșitul lunii noiembrie. Victorioasă și în urmă cu doi ani la Olimpiada de la Torino, echipa Armeniei a devenit campioană în runda 11 învingînd cu scorul general de 2,5 la 1,5, echipa Chinei datorită victoriei șahistului Tigran L. Petrosian în fața chinezului Li Chao. Cei patru olimpici armeni Levon Aronian, Vladimir Hakopian, Gabriel Sargsian și Tigran L. Petrosian au cîștigat pe rînd în fața reprezentativelor Italiei, Moldovei, Insulelor Feroe, Belgiei, Azerbaieanului, Rusiei, Franței și Chinei și au realizat un meci egal cu Ucraina. Singura înfrîngere a fost în fața echipei Israelului.

Președintele Serge Sarkissian care este și președinte al Federației de Șah a Armeniei a fost la Dresda în ziua finalei pentru a-i felicita primul pe campioni. Victoria a fost sărbătorită și la Casa Șahului din Erevan unde suporterii au urmărit pe un ecran meciurile.

LA DOUĂ SĂPTĂMÎNI

de Mihai STEPAN CAZAZIAN

Victorie

Voi începe cu o precizare. Am amînat voit apariția acestui număr pentru a avea un răspuns în privința obținerii sau nu a mandatului de deputat a candidatului nostru. Și iată că istoria s-a repetat. Dacă în urmă cu 4 ani domnul Varujan Pambuccian, reușea să intre în Parlament pentru a treia oară și acum domnia sa a obținut un scor foarte bun. Chiar mai bun decît le precedentele alegeri. La rîndul său Varujan Vosganian a redevenit senator din partea PNL obținînd un nou mandat în județul Iași. Victoria lui Pambuccian care, așa cum se poate vedea din lista publicată mai sus, a primit voturi în toată țara demonstrează că armenii sînt apreciați și prețuiți. Iar alegerea făcută de Uniunea Armenilor, în a-l propune tot pe Varujan Pambuccian drept candidat, a fost și de această dată corectă. Deși au mai fost și alte propuneri din partea armenilor. Dar asta este o altă poveste ce poate ar trebui analizată pentru a trage învățături pe viitor! Pînă una alta această victorie ne obligă în primul rînd în a continua proiectele deja existente - și mă refer aici la editură, ziare, acțiuni culturale - dar și la găsirea unor noi direcții în care tinerii, și nu doar ei, să fie implicați și să se regăsească pentru că această comunitate are datoria și obligația să-și păstreze identitatea pe cale de dispariție în vârtejul asimilării.

Pagina 7

TÎRGUL „GAUDEAMUS 2008” LA FINAL

La Taifas cu armenii, o seară de neuitat la Muzeul Țăranului Român - amănunte în pagina 8

Juridic
cu
Artin & Levon Sarchizian

CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE

Fără a avea o reglementare legală expresă, dar permis în considerarea principiului libertății de voință, contractuale (ce permite părților să încheie orice convenție, în măsura în care aceasta nu contravine legii ori moralei), contractul de întreținere, este o figură juridică din ce în ce mai prezentă în practică. Astfel, nu de puține ori, de regulă, persoanele vîrstnice aleg să încheie asemenea contracte, pentru a-și asigura întreținerea și de ce nu, un sprijin – *nu gratuit* – la bătrînețe.

Deșori asemenea contracte mai sînt denumite și contracte de vînzare – cumpărare cu clauză de întreținere, însă trebuie a sublinia faptul că, cel puțin în opinia noastră o asemenea denumire este – teoretic – *gresită*, deoarece nu se poate face confuzia între contractul de vînzare – cumpărare, în cazul căreia cumpărătorul se obligă a plăti un preț, ce reprezintă în mod obligatoriu o sumă de bani (fiind de esență contractului de vînzare - cumpărare) și contractul de întreținere, în care debitorul se obligă a presta întreținere, *a face*, așadar, nici măcar crearea unei a treia forme, combinîndu-le pe cele două de mai sus, în opinia noastră nu este cu puțință.

Așa cum am anticipat, nu avem pînă în prezent o reglementare legală a acestui contract, unanim recunoscut de doctrină și practică, situație în care, regulile ce vor reglementa un asemenea contract vor fi cele generale ale materiei obligațiilor civile.

Prin încheierea contractului de întreținere, una dintre părți transmite celeilalte un bun sau o sumă de bani, în schimb, cealaltă parte se obligă a-i asigura celei dintîi întreținerea pe tot parcursul vieții sale, neexcluzînd nici situația în care această prestație de întreținere este limitată în timp.

Cea mai întîlnită variantă, în practică, a acestui contract este aceea în care, o persoană transmite proprietatea unui bun unei alteia, în schimb aceasta din urmă se

obligă a-i asigura întreținerea pe tot timpul vieții, iar după moarte, să îndeplinească dătinile de înmormîntare și pomenire, totodată, cel care transmite bunul își rezervă și un drept de uzufruct (ori uzabităție) asupra bunului, caz în care dobînditorul (cel ce se obligă a presta întreținere) dobîndește așa numita «nuda proprietate» mai precis, doar dreptul de dispoziție, principalului atribut al proprietății, restul – posesia și folosința – rămîn la înstrăinător, pînă la data decesului acestuia, dată la care, dreptul de proprietate al dobînditorului se va complini, deținînd în acel moment toate atribuțiile proprietății.

Așadar, în schimbul bunului, debitorul se obligă a presta întreținerea, care prestație poate fi determinată de la început, ori în cazul în care nu a fost determinată strict, va consta în tot ceea ce este necesar creditor pentru a-și asigura buna întreținere (hrana, medicamente, îmbrăcăminte, cheltuieli în caz de boală, etc.). Se poate observa că un asemenea contract implică, am putea spune *un risc*, deoarece șansa de cîștig sau de pierdere din partea celui care se obligă a presta întreținerea nu este cunoscută de la început, spre pildă, nu ar fi exclusă ipoteza în care întreținerea pe care va fi dator să o execute debitorul să întrecă valoarea bunului primit, totodată există șansa unui cîștig – deși o ipoteză macabră – respectiv în situația în care cauza de încetare a întreținerii ar apărea mai curînd după încheierea contractului, reamintim faptul că o asemenea obligație de întreținere este angajată sub un *termen extinctiv*, deși nedeterminat, sigur însă că se va produce - decesul creditorului.

Referindu-ne la cea din urmă teză, trebuie să recunoaștem că asemenea contracte au și o latură, am putea spune «*sinistră*» și poate ușor imorală, deoarece se poate naște chiar dorința de moarte, avînd în vedere că șansa de cîștig a debitorului depinde de regulă, de

moartea creditorului.

Așadar, debitorul se obligă a presta în natură obligația, totodată creditorul are dreptul de a primi întreținerea în natură din partea debitorului, în cazul în care acesta (creditorul) nejustificat o refuză, debitorul va fi liberat de răspunderea contractuală, mai precis, într-o asemenea situație, contractul dintre cei doi nu va fi desființat, de vreme ce se va reține refuzul de a primi întreținerea.

Precizăm că în practică, dese sînt situațiile în care cei ce se hotărăsc să înstrăineze bunul contra întreținerii, după o perioadă de timp, de la data încheierii unui asemenea contract, fie sub influența altor persoane sau din cauza deteriorării relației cu debitorul, refuză să mai primească întreținerea și totodată solicită rezoluțiunea acesteia. În acest caz, așa cum am arătat, cererea de rezoluțiune va fi respinsă, deoarece un contract, prin ipoteză, nu poate fi desființat prin voința unei singure părți și totodată nimănu nu-i va fi permis să-și invoce propria vină în neexecutarea contractului, pentru că altfel ar însemna că ori de cîte ori creditorul se răzgîndește, acesta să poată să desființeze de unul singur convenția, fapt nepermis.

Așa încît, ori de cîte ori se va cere rezoluțiunea (desființarea convenției), un fapt deosebit de important pe care instanța îl va avea de stabilit, este acela de a ști: din vina cui s-a produs o neexecutare a convenției, în consecință, dacă aceasta este imputabilă debitorului, pîrîtului, acțiunea va putea fi admisă, în caz contrar nu.

Foarte important este de a sublinia faptul că, în cazul în care contractul este desființat, se pronunță așadar rezoluțiunea sa, cu următoarele consecințe: bunul ce forma obiect al convenției, va fi redobîndit de înstrăinătorul, beneficiar al întreținerii, în schimb debitorul, nu va primi contravaloarea întreținerii prestate pînă atunci, singurele cheltuieli ce le va putea pretinde, vor fi cele ce reprezintă așa numitele «sarcini ale proprietății», respectiv taxele și impozitele plătite de debitor.

Așa cum se poate și anticipa, asemenea contracte sînt de regulă încheiate de persoane între care există o relație de apropiere și de încredere, însă fie pe fondul schimbărilor apărute în planul relațiilor dintre cele două părți, fie pentru alte considerente, părțile ce au încheiat un asemenea contract pot opta ulterior pentru varianta în care debitorul va fi obligat să plătească o sumă de bani ca echivalent, substituent al întreținerii, totodată această obligație poate fi stabilită și pe altă cale decît prin acordul părților, mai precis de instanța de judecată, la cererea exclusivă a creditorului (beneficiarului întreținerii).

Av. Artin SARCHIZIAN
Baroul București

Contact:

Cabinet Avocat
telefon:
0722.247.555 / 0762.358.962
e-mail:
sarchizian_legaloffice@yahoo.com

Despre cultura armeană la Liceul „George Coșbuc” din București

Marți 18 noiembrie a.c., elevii liceului „George Coșbuc”, sub îndrumarea aceluiași inimos profesor și colaborator al „Araratului”, domnul Iosif Mogoș, au organizat o acțiune menită să promoveze atît istoria poporului armean și a comunității armenice din România cît și numeroasele implicații culturale pe care comunitatea armeană le-a dezvoltat timp de sute de ani pe aceste ținuturi.

Domnul Mogoș a ținut să mulțumească reprezentanților Uniunii Armenilor din România pentru sprijinul oferit iar elevii claselor a XI au prezentat publicului pelicula „Armenian minority in Romania” ce a dezbătut atît date privind vechimea comunității armenice, aspecte ale maghiarizării și trecerii la catolicism a armenilor din Ardeal cît și informații privind genocidul armean, „o rușine pe obrazul unei Europe nepăsătoare”.

Duminică, 30 noiembrie a.c., în sediul Bibliotecii „Dudian” a avut loc lansarea volumului „Munca unui savant armean în România: Hagop Djololian Siruni”. Numerosul public prezent a putut asculta cu această ocazie cuvîntările omagiale și amintirile domnului Vartan Arachelian, editor, împreună cu Pr. Bogdan Ezras, al volumului cît și interesante evocări ale celui ce a fost H.Dj. Siruni susținute de istoricii Andrei Pippidi și prof. dr. Nicolae-Șerban Tanașoca.

Vom reveni cu amănunte în numărul nostru viitor.

Ovidiu Ohanesian lansează o carte-document despre „Răpirea din Irak”

Una dintre cele mai recente apariții la Editura *Minerva* o constituie cartea „Amintiri din portbagaj. Din culisele unei diversiuni – Răpirea din Irak” (partea I), scrisă de Eduard Ovidiu Ohanesian. Este vorba despre un adevărat thriller politic ce va suscita, cu siguranță, interesul celor care doresc să afle amănunte incitante despre răpirea ziariștilor români în Irak. În ziua de 28 martie 2005 se petrecea un fapt fără precedent în istoria României: trei ziariști erau răpiți și dispăruți undeva, în Irak. Aparent, operațiunea fusese săvîrșită în exclusivitate de membrii unei grupări teroriste locale. Șocul emoțional a fost uriaș, săptămîni în șir, opinia publică din România avînd înscrisă răpirea din Irak în topul preocupărilor majore.

Una dintre victimele răpirii, Eduard Ovidiu Ohanesian, lansează o carte-document terifiantă, în care încearcă să prezinte filmul teribilelor evenimente. Peste toate plutește, însă, bănuiala autorului că actul terorist a fost pregătit încă din România. Volumul cuprinde 15 capitole care oferă informații extrem de interesante: Motivele Lor, Noua Securitate și presa, Deplasarea în Irak, o șansă unică, Bocioacă propune o delegație în Irak, Drumul spre Bagdad, Viața de hotel, Drumuri irakiene, Vizită la premierul Iyad Allawi, Ultimele interviuri și firmele escrocului Philip Bloom, O răpire ca în filme, Zile fierbinți... la beci, Legături periculoase, Surprize, surprize cu relații destrămate, Ieșirea din Iad, Ostatici în Irak, deținuți de lux la București. Cartea va putea fi achiziționată din librării la prețul de 26 de lei.

ARARAT Bilunar al
Uniunii Armenilor din România
www.araratonline.com

Redactor șef : **Mihai STEPAN-CAZAZIAN**
Redactori : **Eduard ANTONIAN, Vartan MARTAIAN, Fabian ANTON**
Fotoreporter : **Mihai GHEORGHIU**
Colaboratori : **Carmen DROPOL (Constanța)**
Correspondenți din străinătate :

Edvard JEAMGOCIAN (New York), Haig CHIBARIAN (Los Angeles), Anton Lanis ŞAHAZIZIAN (Toronto), Giuseppe MUNARINI (Padova)

Difuzare : **Drtad BARTUMIAN**
Tehnoredactare : **Mihai HĂȚULESCU**
Pagină web : **Constantin DEOCLEȚIAN (Kean Media srl)**
e-mail : **zlar.ararat@gmail.com**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Armenească 13, București – 2
Tel. / Fax: (4021) 314.67.83

Tiparul executat la ARARAT s.r.l. ; I.S.S.N. 1220-9678

Potrivit art. 206 Cod penal, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. În cazul unor agenții de presă și personalități citate, responsabilitatea juridică le revine acestora.

Redacția nu împărtășește în mod obligatoriu punctele de vedere exprimate în articolele semnate de colaboratori.

La Cluj s-a lansat versiunea în limba maghiară a romanului „Ferma ciocîrliilor“ de Antonia Arslan

„Istoria suferinței armenilor este înspăimântătoare și de neînțeleș. Nu de parcă nu am cunoaște motivele, detaliile și circumstanțele în care a avut loc. Dar aceasta este deja istorie. Destinul individual și ale unor familii, cele ce au fost povestite și cele ce nu mai pot fi povestite niciodată cauzează până în ziua de astăzi neliniște conștiinței europene. Pentru că de atunci același lucru s-a întâmplat de mai multe ori cu noi. Se poate oare scrie un roman despre aceasta? Se poate, deoarece întotdeauna se

din Cluj, cu participarea a însăși autoarei, însoțită de soțul său și a fost organizată de Centrul Cultural Italian.

La lansare au mai participat și traducătoarea Kiraly Kinga Julia, directorul editurii Mentor din Tîrgu-Mureș, prin care a apărut traducerea, dl. Kali Kiraly Istvan și reprezentanți ai comunității armenilor din Cluj și Gherla.

După cum ne-a mărturisit Kiraly Kinga Julia, cartea a fost tradusă din limba italiană într-un timp record de 4 luni, avînd o încăr-

deauna lipsită de melancolie și tristețe în trecut, prin amintirile ce i-au fost povestite de către acei membri ai familiei sale care au fost supraviețuitori ai Genocidului. Întrebată cum reușea să meargă înainte pe drumul destul de dificil ce l-a ales cînd s-a hotărît să scrie acest roman, avînd în vedere încărcătura emoțională puternică și evidentă a poveștii, d-na Arslan ne-a spus că în asemenea momente disocia între două persoane – omul, și scriitoarea. Scriitoarea hotărîse să scrie 3 sau 4 pagini într-o zi, oprindu-se apoi, iar omul din ea mergea mai departe pe firul poveștii și al sentimentelor.

Lansarea a fost completată într-un mod armonios de cîntecul *Adanayi Voghpe*, interpretat de către tînăra Cristina Popa, care a purtat și un superb costum tradițional cu această ocazie.

Mai trebuie menționat că la data lansării traducerii în limba maghiară a romanului, traducerea în limba română era deasemenea terminată, însă din cauza unor probleme tehnice, cele 2 traduceri nu au putut fi lansate simultan. Atît reprezentanții Centrului Cultural Italian, cît și cei ai comunității armenilor și-au exprimat regretul în acest sens.

Cu această ocazie, comunitatea armeană din Cluj și din Gherla dorește să îl felicite pe dl. Varujan Pambuccian pentru rezultatele pe care le-a atins în cadrul alegerilor parlamentare desfășurate pe 30 noiembrie, pentru ceea ce putem numi, pe drept cuvînt, **victorie**.

Cristina POPA

întîmplă cu noi. Însă despre oroare doar așa se poate scrie, dacă omul cunoaște și frumusețea. Fiecare poveste umană este dureros de frumoasă...”

Aceste cuvinte ale editorului Vida Gabor însoțesc traducerea în limba maghiară a romanului de mare succes al scriitoarei Antonia Arslan, „Ferma ciocîrliilor”.

Lansarea acestei traduceri a avut loc pe 13 noiembrie, joi, în sala *Tonitza* a Muzeului de Artă

cătura emoțională pe care i-a fost imposibil să nu o simtă. Lansarea a continuat apoi cu o serie de întrebări puse Antoniei Arslan de către dl. Kali Kiraly Istvan, asistat de Kiraly Kinga.

Am aflat astfel, printre altele, că scînteia finală ce a determinat-o pe autoare să scrie acest roman a fost citirea unor poezii ale poetului armean Daniel Varujan, traduse în italiană și că pînă să ajungă aici, a făcut o călătorie lungă și nu întot-

„La taifas” cu armeanul HARRY TAVITIAN

Miercuri, 26 noiembrie 2008.

Zi mohorîtă, de sfîrșit de toamnă.

Afară plouă „mocănește”, cu stropi mărunți și reci, care parcă încearcă să pună stăpînire pe sufletele și inimile trecătorilor grăbiți...

Nu este o zi obișnuită, ci o adevărată sărbătoare pentru *rumanahaii* adunați cu mic, cu mare, în sala neîncăpătoare a Muzeului Țăranului Român din București.

Se deapănă amintiri, se spun glume, iar atmosfera este cît se poate de veselă și plăcută, ca o șuetă între amici ce se cunosc de multă vreme.

Venit cu greu de pe meleaguri tomitane, Varujan Pambuccian face un mic portret al „eroului serii” rostind următoarele cuvinte (citez din memorie):

„Harry Tavitian este un adevărat Noe al muzicii care reușește să pună alături o girafă de sunete lîngă un urs polar de sunete”.

Nu m-am înșelat cînd am afirmat că Harry Tavitian „începe” atmosfera cu minunatele acorduri ce se desprind de pe clapele pianului, căci privindu-l cu atenție, am avut impresia că fiecare notă muzicală „ardea” sub degetele sale.

Am ascultat cu emoție o splendidă înlănțuire de cîntece armenesti, colinde românești (culese de Béla Bartók) și *negro spirituals*, a căror îngemănare mi-a adus aminte de „*Dansul Săbiilor*” lui Aram Hacıaturian, sau chiar de partitura muzicală compusă de Serghei Prokofiev pentru inegalabilul film „*Alexandr Nevsky*”, în regia lui Serghei Eisenstein.

Întreaga atmosferă din sala Muzeului Țăranului Român era cuprinsă de armonie, încît pînă și palida

lumină a lumînărilor de pe mese dănuia jucăuș, parcă luîndu-se la întrecere cu muzica înălțătoare.

A fost o seară minunată. De vis?... E puțin spus. De ar putea grai, aș lăsa ropotele de aplauze să exprime sincer toate simțămintele celor adunați „*La taifas cu armenii*”.

Și dacă îmi veți cere să-l ilustrez în cuvinte pe maestrul Harry Tavitian, atunci voi scrie doar atît:

Harry Tavitian nu este doar un om înzestrat cu HAR.

Harry Tavitian ESTE UNIC.

Daniela BEZERIAN

JAMANAK,

cel mai vechi cotidian armenesc din Turcia sărbătorește centenarul la Istanbul

Cel mai vechi ziar în limba armeană din Turcia celebrează a 100-a aniversare, supraviețuind unui secol tumultuos într-un loc în care armenii au fost masacrați și reduși la o comunitate foarte mică.

Fondat de un filolog, Misak Kociunyan și de fratele său Sarkis, *Jamanak* (*Timpul* în armeană) s-a născut la 28 octombrie, 1908 la Istanbul, în perioada revoluției „Junilor Turci” care cu trei luni în urmă îl forțaseră pe sultanul Abdul Hamid II să reintroducă legea constituțională.

A fost o epocă a entuziasmului, în care o multime de partide, asociații și ziare au apărut la Istanbul, capitala Imperiului Otoman, încurajate fiind de sfârșitul cenzurii draconice.

Minoritatea armeană, victimă a masacrelor din timpul lui Abdul Hamid II, a participat activ la mișcarea de reformă. „*Jamanak* era atunci un actor important pentru comunitatea armeană atît din punct de vedere politic cît și cultural”, spune istoricul turco-armean Rober Koptas.

Cotidianul, care avea un tiraj de 15 000 de exemplare printre cei aproximativ 160 000 de armeni care locuiau atunci în Istanbul, nu a ezitat să abordeze subiecte explozive, vorbind despre masacrele săvîrșite împotriva armenilor din Anatolia în anii '90 ai secolului XIX sub forma unei povestiri în mai multe părți.

Pentru a putea supraviețui zilelor negre ale Primului Război Mondial, *Jamanak* a trebuit să evite să iasă în evidență atunci cînd peste un milion de armeni au fost uciși într-un genocid care a afectat tot teritoriul patriei lor. „Începînd cu 1915, ziarul s-a concentrat pe viața culturală și pe subiecte fără implicații politice. Acesta a fost prețul plătit pentru a continua să existe”, afirmă Koptas.

„Am continuat să publicăm în 1915, dar am pierdut un om”, a adăugat Ara Kociunyan, strănepotul lui Sarkis, cofondator al *Jamanak*-ului și primul editor.

Ziarul, ca și comunitatea armeană, a trecut prin mai multe perioade întunecate: Al Doilea Război Mondial, cînd nonmusulmanii din Turcia au fost victime ale discriminării și revoltele de la 6-7 septembrie, cînd proprietățile celor ce nu erau musulmani au fost distruse.

„În 1955, am reușit să supraviețuim pentru că portarul le-a spus revoluționarilor că nu sunt armeni sau greci la noi în clădire”, a povestit Kociunyan.

Cea mai recentă tragedie a lovit comunitatea în 2007 cînd Hrant Dink, un jurnalist de etnie armeană care a susținut că masacrele din timpul Primului Război Mondial au reprezentat un genocid, a fost împușcat de un naționalist turc în Istanbul.

Perioada modernă a adus și alte probleme pentru *Jamanak*: minoritatea armeană a fost redusă la aproximativ 80 000, iar unii - în special cei tineri - nu mai vorbesc limba sau și-au pierdut interesul pentru comunitate. „În trecut aveam doctori, ingineri care scriau în mod frecvent articole pentru ziar. Asemenea oameni nu mai există”, a zis Nadia Kociunyan, redactorul-șef al cotidianului și mama lui Ara.

Jamanak, care este și cel mai vechi ziar din Turciei ce apare fără întrerupere încă de cînd a fost fondat, numără azi opt angajați.

Cu un tiraj de 1500-2000 exemplare, cele patru pagini oferă informații complete despre viața comunității din Turcia cît și din spațiul internațional.

Pentru *Jamanak* speranța într-un viitor mai bun se află în depășirea conflictului dintre Turcia și Armenia.

„Dacă relațiile se vor normaliza, comunitatea noastră va avea un rol foarte constructiv de jucat - a afirmat Ara Kociunyan - adăugînd că „dacă legăturile comerciale vor începe să se dezvolte între cele două țări, putem introduce și reclame în ziarul nostru”.

Turcia a refuzat să stabilească legături diplomatice cu Armenia din momentul în care fosta țară sovietică și-a cîștigat independența în 1991 și își păstrează granițele închise.

O oportunitate de reconciliere a apărut în septembrie cînd președintele Abdullah Gul a făcut o vizită prin care a „spart gheața” la Erevan pentru a urmări un meci de fotbal de calificare la Cupa Mondială între cele două țări, la invitația omologului său Serge Sarkissian.

Premiul UAR – 2008

Onorat prezidiu,
Domnule prefect,

Îmi revine plăcuta misiune de a vă adresa salutul Universității noastre. Cu atât mai mult cu cât, înainte de deschidere, am aflat un lucru pe care eu – fiind oarecum mai tânăr în sistemul universitar – nu-l știam: un reprezentant de marcă al comunității dumneavoastră, domnul Garabet Kumbetlian, ne-a fost coleg într-o vreme în care proiecțiile mele, cu siguranță, erau altele, la nivelul bătutului mingiei pe maidan.

Vreau să vă adresez salutul domnului rector, profesorul universitar doctor Victor Ciupină care, din păcate – sau din fericire – este la Barcelona pentru a reprezenta Universitatea

noastră în semnarea unui protocol.

În ceea ce mă privește sînt istoric și probabil lucrul acesta este cunoscut de o bună parte din colegii noștri. Astfel că nu pot să nu mă bucur de această dublă postură, de a fi gazdă și de a spune cîteva cuvinte despre ce reprezentați dumneavoastră pentru noi în acest areal multiethnic, multireligios și multiconfesional. Este un mozaic ce, dacă vreți, ne-a așezat în mod cert în rîndul modelelor interetnice existente în lume la această dată în Europa.

Nu vreau să spun cuvinte mari.

Cu cîteva minute înainte de a veni la dumneavoastră mă uitam la un simpozion internațional organizat la Cluj Napoca unde, un reputat istoric, care mi-a fost profesor, își punea această problemă a completării de care dau dovadă românii în diverse ipostaze.

Asta mi-a amintit de o comunicare pe care am făcut-o eu în Parlament acum un an privind identitatea românească în context internațional.

Nu puteam să nu leg aceste lucruri de ceea ce reprezintă pînă la urmă identitatea dumneavoastră, a armenilor, de aici și de pretutindeni și de această apreciere: o comunitate mică atît de mare. Este un joc de cuvinte pe care, cred eu, trebuie să-l avem în vedere întotdeauna.

Sînteți o minoritate mare din punctul meu de vedere pentru că, de-a lungul timpului, ați reușit în mod categoric să vă prezervați valorile identitare. Din păcate, iată, chiar majoritățile europene au astăzi o problemă în a se regăsi în ceea ce înseamnă arealul identitar în culmea valorilor uniunii europene.

Nu știm sigur ce ne va pregăti viitorul. Am scris despre dumneavoastră, am studiat, pe baza unor documente, am scris despre o epocă extrem de tensionată pentru toți, indiferent că eram majoritari sau minoritari (vorbesc de Dobrogea anilor '44 – '64). Cu siguranță mulți dintre dumneavoastră știți prea bine prin ce avataruri a trebuit să trecem atît majoritarii cît și minoritarii.

Sînt încîntat de această onoare pe care mi-o faceți să spun eu aceste vorbe și nu pot să nu remarc faptul că, în 1947, minoritatea dumneavoastră era de fapt a doua din Constanța. Constanța avea pe atunci o populație de peste 81 000 de locuitori iar armenii însumau la acea dată 3 400 de locuitori. În acest context 66 000 erau români iar pe primul loc se afla minoritatea greacă. După armeni venea comunitatea turcă, ce însuma un număr de 3 375 de locuitori și apoi celelalte minorități.

Domnule prefect, dragi invitați,

Vă mulțumesc pentru această onoare și vreau să mulțumesc organizatorilor ce au reușit să aducă în fața noastră această mică mare minoritate.

Prof.univ.dr. MARIAN COJOC

Eu sînt relaxat astăzi pentru că sînt întreg prieteni și chiar mă gîndeam să vă spun cît de mult am ținut să fiu prezent la întîlnirea dumneavoastră, deși sînt multe alte responsabilități.

Am foarte mulți prieteni din etnia dumneavoastră și asta încă din copilărie. Cu domnul Krikor am fost colegi la același liceu, cu domnul Garabet m-am înfîlnit de foarte multe ori și așa

am devenit buni prieteni iar cu Harry Tavitian nici nu mai are rost să vă povestesc de cîte ori m-am văzut și ce extraordinar a performat la spectacolul ce a sărbătorit 130 de ani de la alipirea Dobrogei la patria mamă.

Însă ceea ce vreau să vă reamintesc, și o fac cu mare bucurie în suflet, este un om care mi-a marcat existența și căruia îi datoriez devenirea mea și ca om politic și ca prefect. Este vorba de regretatul avocat Aram Agop care a fost pentru mine un model. Totdeauna a dat exemplu de model de om echilibrat, om al societății, de om al cetății, de om care era implicat și cunoștea fiecare piatră din orașul acesta și îmi aduc aminte și acum cum spunea, cu mare modestie: „Nu mi-am dorit niciodată să am un post de ministru, dacă aș fi putut ajunge vreodată. Cel mai mare post pentru mine era să fiu primar al orașului pe care îl iubesc atît de mult!“

Din păcate nu a ajuns primar însă vreau să-i mulțumesc pentru că a fost pentru mine un model. Un model de tenacitate, un model de integritate, un model de intelectual care se implică în viața cetății. Și foarte mulți oameni din comunitatea armeană sînt așa.

Iar al doilea lucru foarte important pentru care sînt astăzi aici este acela că orice comunitate, mică sau mare, nu are importanță, este foarte importantă pentru Constanța. De ce este foarte importantă? Pentru că toți, împreună, am clădit acest model multicultural și multiethnic care este mîndria Constanței.

Și spun acest lucru nu eu ci cei care vin aici și ne vizitează. Străini care văd că există atît de multe etnii și nu avem nici un fel de problemă între noi, că îi primim pe toți cu aceeași dragoste, cu aceeași simpatie și manifestăm față de toți aceeași deschidere.

De aceea vreau să vă mulțumesc dumneavoastră, comunității armenice, pentru că semnalul pe care îl dăm împreună este un semnal, cum bine spunea domnul prorector, al unei Europe într-adevăr a secolului XXI, cînd granițele dispar și etniile reușesc să colaboreze într-o manieră într-adevăr excelentă.

Este un lucru pentru care, repet, vreau să vă mulțumesc și pentru care Constanța trebuie să vă mulțumească.

DĂNUȚ CULEȚU
Prefectul Județului Constanța

În primul rînd vreau să vă mulțumesc dumneavoastră, membrii comunității armenice, pentru că, dacă nu aș fi păstorul spiritual al comunității armenice nu aș fi avut loc aici. Sînt de multe ori în viața situații în care

trebuie să stai într-un loc în care nu vrei. Poate aș fi preferat totuși să fiu în mijlocul dumneavoastră și să-l privesc pe domnul profesor așa cum îl privești dumneavoastră.

Dar eu am un mare avantaj, acela de a vă cunoaște foarte bine. Sînt, în primul rînd, duhovnicul comunității armenice și astfel cunosc toate dedesubturile și gîndurile dumneavoastră iar acest lucru mă împovărează dar îmi dă și dreptul de a adresa acum domnului profesor cuvîntul de mulțumire, de apre-

ciere și de dragoste al comunității armenice.

Cîteam deunăzi într-un roman cu caracter biografic al unui medic armean ce s-a jertfit pe frontul din Nagorno Karabagh la 48 de ani unul din gîndurile foarte frumoase pe care le-am găsit acolo și care mi-a rămas întipărit: „În viață este fericit acel om care știe să-și aleagă țelul, idealul, în așa fel încît acel ideal, acel țel, să stimuleze în omul respectiv tot ceea ce este mai bun. Să-i pună în mișcare toate roțile intelectului, ale sufletului, ale inimii, premanent în mișcare, cu randament maxim în slujirea și atingerea celui ideal.“

Domnule profesor, vă felicit, sînteți unul din pușinii oameni ce ați reușit acest lucru și asta nu numai în slujirea științei dar și cu dragostea pentru biserica noastră, unde vă simt mereu aproape, cu modestia ce vă caracterizează.

Vă asigur de toată dragostea comunității, de dragostea mea și de respectul tuturor.

Vă mulțumim.

Pr. AVEDIS MANDALIAN

Cu ani în urmă înfîințam premiul Uniunii Armenilor din România și am făcut lucrul ăsta cu un gînd: dacă fiecare armean din țara asta se simte bine că este armean și este mîndru de lucrul ăsta această mîndrie nu este un sentiment care să vină din ceva abstract. Acest sentiment vine din prețuirea pe care toți cei din jurul nostru au avut-o și o au pentru oameni cît se poate de concreți. Oamenilor ăstora concreți, datorită cărora cei din jurul nostru ne prețuiesc, le datorăm foarte mult.

Și atunci noi am crezut și credem că, așa cum putem, din cînd în cînd, se cade să le fim recunoscători. Să le fim recunoscători într-un fel declarat. Așa au apărut premiile Uniunii Armenilor din România.

Atunci cînd le-am instituit nu prea știam noi cîți ani o să țină lucrul ăsta. Acum ne dăm seama că o să țină foarte mulți ani. O să țină foarte mulți ani pentru că foarte mulți dintre armeni le merită.

A fost foarte greu, în primii ani cînd dădeam premii, era foarte greu să ne decidem și, din păcate, unul din criteriile pe care le-am avut de foarte multe ori era teama să nu ajungem să nu mai putem decide.

Am avut și momente de genul ăsta cînd am oferit premiile.

Avem oameni care vin și din cultură. Și ei au fost premiați. Avem și oameni care vin din știință. Și, din granița dintre știință și realitate, din științele ingineresti. Din granița dintre știință și realitate și cultură. Și cred că asta este granița despre care vorbim astăzi.

Domnul profesor Kumbetlian este probabil una din cele mai complexe personalități pe care le-am înfîlnit. Și, mi-a plăcut întotdeauna că, la fiecare întîlnire a noastră, de fiecare dată m-a întîmpinat cu o carte. Nu-mi aduc aminte să fie dată să mă fi întîmpinat altfel.

Și astăzi m-a întîmpinat cu o carte, pe un CD.

Lucrul ăsta spune foarte mult. Aici s-au rostit cifre: cîte lucrări științifice, cîte cărți... Da, cifrele sînt importante, dar ele nu pot caracteriza un om. Pot doar să spună ceva despre el. Întîmplarea face că sîntem din meserii apropiate. Am citit una dintre cărțile domnului Kumbetlian. Am citit multe cărți de felul ăsta și pot spune, cu mîna pe inimă – și asta nu o spun niciodată declarativ, doar ca să spun ceva – este o carte scrisă foarte bine. Este o carte scrisă de un om care a înțeles foarte bine ce scrie și care știe foarte bine să transmită ce scrie. Lucrul ăsta este foarte rar astăzi.

Foarte multe cărți nu se scriu din ce știi ci din alte cărți. Nu e cazul domnului profesor. ăsta e un lucru rar, din ce în ce mai rar din păcate pentru că trăim într-o lume în care numerele contează.

„Cîte cărți ai scos?“ „Trei mii!“ „Ești bun!“

Dar în cazul domnului profesor contează foarte mult ce scrie și cît de profund înțelege ceea ce scrie.

[...]

Aceasta este o diplomă și aici ne-am gîndit noi cum să marcăm momentul acesta și-am zis să vă dăruim o efigie cu chipul dumneavoastră. Și mai vreau să vă spun că nu este doar un premiu simbolic, este și un premiu în bani, pentru că așa ne-am gîndit noi să facem.

Închei spunînd că ne dorim foarte mult ca, din copiii sosiți acum în sală, cineva să fie pe scaunul ăsta, peste cincizeci de ani, și altcineva să îi mulțumească de aici pentru ce a făcut pentru comunitatea armeană.

Vă mulțumesc.
VARUJAN PAMBUCCIAN

LAUDATIO
DOMNULUI PROFESOR UNIVERSITAR DOCTOR INGINER GARABET KUMBETLIAN

Cu ocazia acordării
PREMIULUI DE EXCELENȚĂ AL UNII ARMENILOR DIN ROMÂNIA 2008

Nimic nu este întâmplător: nici decernarea premiului de excelență al UAR Domnului Profesor Garabet Kumbetlian și nici alegerea sălii în care festivitatea are loc.

Ceea ce voi spune astăzi se constituie într-un Laudatio, pentru Domnul Profesor Garabet Kumbetlian, cu toate că voi ieși puțin din tipare.

Înscrierea numelui profesorului Kumbetlian în galeria marilor oameni de cultură și

de știință pe care comunitatea armeană din România i-a dăruit cu dragoste ospitalierului popor român este pe deplin meritată. O mie de ani de conviețuire pașnică între două popoare (cel român și cel armean), fără nici un incident este un fapt destul de rar întâlnit în istorie. Una din modalitățile prin care comunitatea armeană a răspuns ospitalității poporului român a fost printr-o contribuție remarcabilă la cultura și știința românească, dăruind pe cei mai buni și valoroși fii ai saii tezaurului cultural-științific românesc. Și cred că este destul să amintim aici pe Ana Aslan, Gheorghe Asaky, Dumitru Bagdasar, Nicolae Bagdasar, Spira Haret, Garabet Ibrăileanu, Mihail Jora, Henri Kehaian, Virgil Madgearu, Gheorghe Manea, Petre Missir, Matei Socor, Kricor Zambacian, Vasile Conta, Grigore Trancu-Iași, Virgil Actarian, David Ohanesian, Seropian Ervant și mulți alții, pe care Dumnezeu să mă ierte ca nu-i pomenesc acum.

Prin opera sa, prin noblețea sa sufletească, prin dimensiunea sa culturală, sârbătoritul nostru de astăzi, profesorul Garabet Kumbetlian nu este cu nimic mai prejos decât iluștrii saii înaintași. Prin ceea ce este, prin tot ceea ce a făcut, profesorul Garabet Kumbetlian s-a ridicat pe o treaptă care pentru noi, cei ce-i urmăm va fi foarte, foarte greu de atins. Vizibilitatea sa în societate este cu mult sub valoarea sa datorită unei trăsături pe care numai marile caractere o au: modestia dusa până la smerenie.

Lista realizărilor profesorului Garabet Kumbetlian în cultura și știința deși este lungă, ea nu reușește să creioneze întrutotul personalitatea Domniei Sale.

Și a devenit angajat al celebrei instituții „ITT” din Anglia.

A plecat la București în 1941 și a devenit angajat al fabricii Standard telefoane unde a ajuns director tehnic. A pus la punct producția de ferite și de magneți românești pentru telefoane și pentru contoare. Era numit „Magnet Pașa”. Cik Damadian i-a făcut o caricatură celebră în chip de Pașă al magneților.

A pus la punct, după război, producția de magneți românești și a scris o mulțime de cărți și de articole despre ferite și despre magneții permanenți în edituri românești și din RFG.

A fost un om de o modestie rară și din cauza asta nu este cunoscut decât de cei de vârsta noastră.

După pensionare a lucrat la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice din București împreună cu actualul director general al Institutului.

Din fericire am un material extrem de bogat despre acest om care a trăit 93 de ani (s-a născut în 1902 și a murit în 1995) și, în 2012 se vor împlini 110 ani de la nașterea acestui om. Cu acest prilej poate voi avea ocazia să țin o conferință la Constanța sau la București despre acest om. O voi face cu cea mai mare plăcere.

L-am cunoscut personal, a fost prieten bun al tatălui meu și la el am locuit pe când eram la facultate. Locuia în blocul Creditului Minier, la intersecția dintre Bulevardul Nicolae Bălcescu și Batiștei. El locuia la etajul 7 în timp ce la etajul 5 locuia un alt profesor amintit astăzi, Gheorghe Manea, care a fost o mare personalitate și profesorul meu la Politehnică, membru al comunității armene din Iași, cu studii la Charlottenburg realizate cu cheltuiala comunității armene din Iași.

Cu alte cuvinte, pentru cei care se apleacă asupra istoriei aceasta le poate oferi foarte multe exemple de oameni deosebiți care au trăit în mijlocul nostru și pe care, mai mult sau mai puțin, i-am cunoscut.

Aș vrea să aduc și câteva elogii înaintașilor mei conștanțeni într-ale premiului, regretatului Simion Tavitian, care a lăsat o întreagă cronică a existenței armenilor din România, o operă cunoscută din America de Nord și până în Australia. O să amintesc și pe marele muzician Harry Tavitian, cel ce are meritul de a fi introdus în muzica modernă

Cele 18 monografii și cărți publicate, cele 27 de articole publicate în revistele Academiei Române, dintr-un total de peste 100 de lucrări științifice publicate, cele 27 de inovații, cele 29 de granturi și contracte științifice în care s-a implicat, recunoașterea valorii sale prin acordarea calității de membru al Academia de Științe Tehnice din România, al Comitetului Roman de istoria și filozofia științei și tehnicii al Academiei Române, al Institutului de Tehnologie din Madras, al Departamentului Apărării al SUA, al diferitelor asociații științifice internaționale creionează doar o imagine palidă și incompleta a vastei și profunde sale personalități. Aș dori totuși să menționez un singur titlu din vasta sa opera, căreia el i-a dăruit cu pasiune, devotament și nespusa plăcere câțiva ani: traducerea în limba română a monumentalei opere a lui Timošenko, Istoria rezistenței materialelor. Cred și sper că opera sa nu este încheiată și, prin bunăvoința Domnului, profesorul Garabet Kumbetlian, ne va mai face și alte daruri.

Profesorul Garabet Kumbetlian a avut o prestație onorantă, de excepție, în tot ceea ce a făcut: ca inginer, ca profesor universitar, ca cercetător științific, ca om de cultură, ca armean, dar mai presus de toate ca OM. Rar ne este dat să avem în fata noastră o personalitate atât de complexă ca a Domniei Sale. Și cred că nu greșesc dacă afirm că el este produsul multiculturalității, ai multietnicității, îndrumat și cizelat de valoroșii reprezentanți ai, poate celei mai valoroase generații de oameni de cultură pe care țara aceasta a dat-o: generația interbelică.

Mă număr printre privilegiații care au

beneficiat de îndrumările și prietenia profesorului Garabet Kumbetlian și apropiindu-mă de Domnia Sa am reușit să descifrez o parte a personalității sale. Astfel găsim întruchipate în el rigoarea germanului împreună cu sensibilitatea și seriozitatea armeanului. Minunată combinație.

Nimeni din cei ce i-au solicitat ajutorul nu a plecat de la el cu o inimă goală, ba dimpotrivă, încărcați de sfaturile și dragostea sa. Sînt mulți profesori pe lume, și eu sînt profesor, dar pentru mine Garabet Kumbetlian va rămîne «Profesorul». Aș fi fost cu mult mai sărac dacă nu l-aș fi cunoscut.

Și ca unul care i-am fost aproape cred că o însemnată parte din realizările sale se datorează și soției sale, Doamnei Kumbetlian, care i-a stat alături și l-a sprijinit în tot ceea ce a întreprins, cu care a împărțit bucuriile, și care i-a fost cel mai valoros și fidel asistent.

Să fiu iertat. Domnule Profesor pentru ceea ce am omis, dar o cariera și o viață ca a Domniei Voastre nu încap între file, oricît de multe ar fi ele.

La acest ceas aniversar, primiți Domnule Profesorul Garabet Kumbetlian, odată cu acest premiu și un altul poate la fel de prețios: recunoștința și dragostea întregii comunități armene din România și a mediului academic.

Sa ne trăiți intru-mulți ani Domnule Profesorul Garabet Kumbetlian.

Sala Senatului Universității Ovidius
MIHAI CHIRCOR

În primul rînd datorez mulțumirile mele absolut tuturor oamenilor pe care i-am cunoscut de-a lungul vieții mele și încheind cu cei ce sînt acum aici, în prezidiu și la mese. Aș avea extrem de mult de spus, ceea ce ar fi echivalent cu ceea ce ar spune un om timp de 72 de ani. Nu cred că aș putea să vă țin timp de 72 de ani aici cu ceea ce aș spune dar câteva cuvinte voi rosti totuși.

Aș vrea să aduc un omagiu înaintașilor mei. Marilor oameni de știință români și armeni din Constanța. Dintre toți aș vrea să pronunț numele unui om pe care eu l-am cunoscut dar care, poate pentru mulți dintre dumneavoastră, din păcate, cei care sînteți mai tineri, nu l-ați cunoscut. A fost un mare inginer armean conștanțean ce s-a numit Suren Cedighian.

Acest mare înaintaș al nostru și al meu a fost propus la un moment dat membru corespondent al Academiei Române și a refuzat acest titlu din motive pe care le-am înțeles dacă ne gândim că acest lucru se întâmpla în anii '50.

A studiat la Dresda, în Germania. Acolo și-a luat doctoratul. S-a întors în țară pentru a-și satisface stagiul militar în Constanța, la marină. Iar amiralul Măcelariu, care era un mare om de cultură, studiindu-i dosarul și văzînd cu cine are de-a face, l-a scos din instrucție și l-a numit director la școala de maștri și ofițeri de marină. Acolo a predat, în timpul stagiului militar.

Și-a deschis un birou tehnic în Constan-

de jazz o mulțime de teme specifice muzicii armene ce reflectă toată epopeea de bucurii și neazuri a acestui popor.

În ceea ce mă privește, am un sentiment de culpabilitate în sensul că sînt numai 50% armean. Acum câțiva ani, ministrul de finanțe, domnul Vosgianian, la un post de televiziune spunea, pe drept cuvînt că este 100 % armean și 1000 % român. Prin asta vroia să arate că este de origine armeană dar este devotat societății în care trăim și, ca dovadă, și-a făcut pe deplin datoria și va rămîne în istorie alături de celelalte mari personalități care au ocupat funcții înalte în ierarhia statală a României.

În ce mă privește, bunica din partea mamei a fost poloneză catolică din Cernăuți. Bunicul din partea mamei a avut o mamă româncă greco-catolică din Mediaș și tată saș luteran reformat din aceeași localitate.

Dacă puneți la socoteală că soția mea, care este aici, în sală, este bucovineancă româncă, fiică de preot ortodox iar fiica noastră este căsătorită în Israel cu un localnic de origine mozaică vă dați seama cîte minorități reprezintă eu în partea de 50 % neameană a mea.

Din cauza asta, sau datorită acestui lucru, vreau să aduc omagiile mele și să mulțumesc tuturor dobrogenilor, conștanțenilor de origine armeană, română, turcă, tătară, greacă, bulgară, mozaică, poloneză pe care i-am cunoscut și cu care am rămas în relații de prietenie pînă în ziua de astăzi conform modelului interetnic amintit aici de domnul prefect.

Deci, de ar fi să găsec o justificare acestui premiu, în afara operei scrise ce rămîne în urmă ar fi aceea că m-am dedicat cu prisosință unei activități în urma căreia nu rămîne nimic.

Fiindcă, în urma unui profesor nu rămîn decât elevii și studenții. În rest e o muncă titanică duminicile, sărbătorile legale și nelegale, concediile, vacanțele, sacrificiile familiare, promisiuni că va fi cîndva mai bine, că va fi timp cîndva, într-un cîndva care nu mai vine niciodată.

Dar cine s-a angrenat într-o asemenea muncă nu poate face altceva.

Cineva spunea că un profesor trăiește atîta timp cît mai sînt în viață ultimii lui elevi și studenți. Eu mă întîlnesc cu mare plăcere pe stradă cu foștii mei elevi și studenți care îmi fac declarații din care îmi vine

să cred că, într-adevăr, mi-am făcut datoria.

Le mulțumesc și lor deși, e drept că în ultimii ani interesul copiilor pentru învățatură a cam scăzut. Și asta este un lucru extrem de trist. Dar trebuie să recunoaștem că trăim în alte timpuri, sînt alte interese și alte tentații cărora este extrem de greu să le faci față, să le rezisti.

Misiunea profesorului este extrem de grea pentru că trebuie să-și cunoască foarte bine meseria. Și nu numai atît. Trebuie să cunoască și evoluția disciplinei pe care o predă. Trebuie să cunoască istoricul devenirii ei. Și, în ultimii zeci de ani, am dat o mare importanță istoriei științei și a grupului de discipline de care mă ocup.

Ca să cunoști istoria științei este obligatoriu să cunoști istoria universală, istoria omenirii, a societății, istoria pe care noi, în liceu, o neglijăm, fiind pasionați de matematică și fizică. Dar acum mi-am dat seama că fără ea nu poți fi nici inginer, nici medic, nici altceva.

Un coleg care conduce o specializare în Olanda îmi povestește că a văzut pe sălile universității din Haga niște afișe cu caracter pedagogic. Unul din ele înfățișa chipul unui profesor venerabil, cum sînt înaintașii noștri de aici, dar cu mîna la gură. Iar sub fotografie era următorul text: „O, Doamne, fă-mă să-mi țin gura pînă în momentul în care voi reuși să exprim exact ceea ce gîndesc!”

Asta este extraordinar de important pentru un profesor. Fiindcă profesorului îi este încredințat un copil iar acest copil are un creier pe care profesorul trebuie să i-l formateze din punct de vedere intelectual.

Dacă nu îl formatează corect acest copil este sacrificat. Noi știm foarte bine acest lucru fiindcă am avut exemple în jurul nostru de oameni care au stricat viitorul creier al copilului.

Dacă vedeți în jurul dumneavoastră exemple nefericite de caractere, de oameni gîndiți-vă că, la un moment dat, unul sau mai mulți profesori nu și-au făcut datoria.

Din cauza asta cred și în ziua de astăzi că misiunea profesorului este extrem de importantă. La fel ca cea a medicului, a inginerului și a tuturor ce construiesc lumea ce sperăm să o vedem din ce în ce mai bună și fără crize sociale, financiare și economice.

Vă mulțumesc.

GARABET KUMBETLIAN

Cel mai rafinat contemplator al spectrului solar

(continuare din pagina 1)

literare de pe chipul lui Hrandt Krikor Zambaccian, într-atît de măiestrit meșteșugite, încît recunoaștem continuitatea dintre cele două dramatis personae, contemplînd, în același timp, „modelul“ de dinainte și de după război. Doi oameni perfect diferiți și identici, atît în literatură, cît și în firescul realului.

Și totuși, cel puțin aparent, între copie și model există o fisură. Autorul însuși, într-o scrisoare din 14 noiembrie 1951, se grăbește să ne descurajeze: „Unii cred că în Saferian Manigomian am pus trăsături din K.H. Zambaccian. Nu m-am gîndit o clipă la aceasta, fiindcă nici nu-l cunoșteam. Adevărul este că-mi trebuia un «om bun» îngăduitor pentru capriciile de artist ale lui Ioanide și pentru asta se impunea un orientat. Numai acolo, în Asia, simțurile și inteligența nu mai sînt mijloc și scop în sine“. La rîndul său, rafinatul armean pare a confirma acest scenariu. O întîmplare uitată, pomenită în treacăt de memorialistul Vlaicu Bârna, îl aduce la ușa lui Călinescu, cu două tablouri sub braț în chip de omagiu, pentru a spune criticului surprins: „Eu sînt Manigomian!“.

Cel puțin din acest moment putem afirma că datează amiciția deferentă și călduroasă dintre cei doi atleți ai culturii românești. Dedicăția pe care romancierul i-o oferă, pe marginea unui exemplar din Bietul Ioanide, este grăitoare: „Domnului Zambaccian, cel mai rafinat contemplator al spectrului solar“. Dacă această formulă surprinde mai cu seamă figura antebelică a orientatului (să zicem Saferian Manigomian), întrezărim mai curînd expresia postbelică (Babighian) într-un alt, inspirat omagiu: „Zambacule, și tu ești o romanță pentru mai tîrziu!“ (Ion Minulescu).

Zambaccian înainte de război: efervescent, avid, solar, cultivînd cu nesăț și cu sistemă arta. Același personaj în devălmășia contondentă a stalinismului: „suspendat“,

amînd propria „romanță“ – prin donația acordată Statului – pentru mai tîrziu. De fapt, gestică subtilului colecționar după 1947 și pînă la moarte este eclipsată atît de înfăptuirile sale de dinainte cît și de destinul postmortem. Umbrită, cu alte cuvinte, de alcătuirea colecției și de instalarea fertilă în ambianța artistică a capitalei, pe de o parte și, pe de altă parte, de existența muzeului său și de rolul cultural asumat.

Colecționarul de după război este, desigur, membru corespondent al Academiei, conduce Romarta și adaugă piese noi muzeului său. În același timp, însă, este forțat să nu expună pictura franceză – tocmai perla colecției sale – și operele maestrului Pallady. Pierde, pe deasupra, și prietenia acestui artist incapabil să colaboreze cu sumbra realitate comunistă, ceea ce-l face să exclame la un moment dat: „[...] voi vedeți ce se întîmplă în jurul nostru, dar Pallady nu înțelege... S-a supărat pe mine,

ce pot face eu, un biet om, în fața potopului?!“. Încet, boala îi macină trupul și sfîrșește trist,

Roxana Theodorescu – directoarea Muzeului Național de artă al României, Excelența Sa Yeghishe Sargsyan – ambasadorul Republicii Armenia la București și Romeo Hagiac, secretarul lui Krikor Zambaccian.

rent, ultimul (și singurul rămas) muzeu privat din București a fost înființat de el.

Diferența de generație (născut în 1889, mort în 1962) face ca, în anii '20, cînd celelalte muzee private – Kalinderu, Anastase Simu și Toma Stelian – erau depline, el abia să înceapă. În chip firesc, deosebirea este substanțială; abilitatea colecționarului (negustor cu studii la Anvers și la Paris) este dublată de fler, dar mai ales de un gust precis, fasonat în preajma expozițiilor de artă franceză. Însuși edificiul ce adăpostește patrimoniul accentuează caracterul excepțional. Dacă ceilalți colecționari apelau la formule spectaculoase, deși revolute, Zambaccian se îndreaptă, cum o făcea și în selecția tablourilor, către propria epocă: clădirea, construită în 1940 de G.D. Gallin, se încadrează într-un modernism de orientare mediteraneană, cu volume bine precizate, cu deschideri reduse, cu decor frust, nu lipsit însă de detalii fermecătoare.

Aprecierea artei contemporane îi era înlesnită lui Zambaccian de frecventarea cercurilor de artiști și de critici. În proximitatea fertilă a acestora și în ritmul călătoriilor în străinătate, el a adunat, treptat, o colecție bogată. Pe lângă pictura franceză, notabilă prin prezența unor Delacroix, Renoir, Cezanne, Sisley, Pissaro, Bonnard, Matisse, Picasso, cei cîțiva artiști români – mai cu seamă Pallady, Luchian și Andreescu – sînt fiecare reprezentați de capodopere.

Intuiția l-a determinat pe Zambaccian, în 1947, să își doneze colecția statului. Deși condițiile contractuale prevedeau ca, în decurs de doi ani, să fie adăugat încă un etaj care să cuprindă o sală de expunere prevăzută cu un luminator și cu două săli mai mici, unica modificare survine în 1957, prin construirea sălii „Luchian“. Următorul reper al cronologiei acestui așezămînt este cutremurul din 1977. Chiar dacă imobilul avusese puțin de suferit, stabilimentul a fost închis, iar patrimoniul transferat în sălile Muzeului Colecțiilor de Artă, o instituție care, deși recupera și prezenta convingător un fenomen major în viața artistică ante și interbelică, sacrifică farmecul contextului inițial. Ca o tîrzie reparație, în 1996, muzeul a fost redeschis în strada ce acum îi purta numele.

Astăzi, la distanță de 12 ani, muzeul a trecut un nou prag al restructurării. Clădirea a fost consolidată și renovată cu grijă, spații noi au fost recuperate și incluse inteligent în parcursul expozițional, iar o sumedenie de lucrări mai puțin știute – desene, mai ales, – apar din nou pe simeze. Pînă la urmă, instituția ctitorită de Hrandt Krikor Zambaccian relevă calitatea de a fi o entitate vie, dinamică, perfect actuală.

Cosmin UNGUREANU
după Observatorul Cultural

Redeschiderea Muzeului Zambaccian

Ironia sortii sucește lucrurile astfel încît redeschiderea Muzeului Zambaccian să coincidă cu lansarea la „Tîrgul Gaudeamus“ a unui nou volum denumit, cu totul abuziv, deplasat și inadecvat, „Codul Zambaccian“. Și semnat de faimosul locuitor al elegantei străzi din zona Domenii numită Muzeul Zambaccian, fostul prim ministru al României și mare mahăr PSD, Adrian Năstase. Dl. Adrian Năstase a confiscat, cumva cu o ironie cinică, așa cum și presa s-a lăsat sedusă de formula simplificatoare și mistificatoare a „Dosarului Zambaccian“ care era – este în fond instrumentat lui Adrian Năstase și nu are nici o legătură cu industriașul colecționar. Ajuns și membru corespondent al Academiei Române. Din pricinii artistice și nu din valorificarea prestigioasă a unor termopane aduse nu se știe bine cum și de ce cine din China. Toată tevatura făcută în jurul lui Năstase l-a readus în atenția opiniei publice și pe Zambaccian. Pe căi lăturalnice, desigur, făcînd un deserviciu imens celui mai important colecționar de artă din România. De ieri și de azi, cînd noua ciocoime încearcă să țină pasul cu mondenitățile culturale și să se fudulească, eventual, cu noile lor achiziții.

Muzeul și colecția Krikor H. Zambaccian nu au nici o legătură nici cu Varujan Vosganian, cel atît de mediatizat astăzi, și prezentat mai mult de rău decît de bine. Poate că așa se scrie istoria. Bref: după ce o bună perioadă de timp Muzeul Zambaccian a fost închis pentru lucrări de renovare și restaurare a clădirii ce-l adăpostește – o cochetă vilă înălțată pentru a adăposti colecția, tot cu paralele lui Zambaccian și nu cu fonduri de la statul căruia i-a donat tot ce avea el mai de pret, asta așa, ca fapt divers, luare aminte, dar și tinere de minte – el este din nou deschis marelui public. Un public, am vrea să credem noi, interesat și de artă, nu doar de termopane și cancanurile vieții lui Adrian Năstase. Cîți dintre noi însă mai au timp și stare să viziteze colecția lui Zambaccian? Cîți dintre noi mai au răbdare să vadă un Cezanne și doi Matisse, doi Bonnard și un Sisley, ca să zicem așa, cînd în două-trei ore de la Otopeni pot zbura la Paris sau Londra să vadă mari maeștri cu ghiotura? Și totuși. Și totuși nici Louvre și nici Tate Gallery nu posedă lucrări de Andreescu, Pallady și Petrașcu, Tonitza și Luchian atît de frumoși cum a reușit să adune „Zambacu“, așa cum îl tachinau prietenii și artiștii epocii deopotrivă. Zambaccian a adunat cu un desăvîrșit gust lucrări de prima mînă din ce a ieșit din mîinile marilor artiști români. Poate ne vom face timp și pentru colecția Zambaccian, așa cum ne facem timp și pentru toate nimicurile legate de „Dosarul Adrian Năstase“. Putem alege fiecare, după gustul și preocupările noastre.

Bedros HORASANGIAN
după ziarul Ziua

ats de orbire, dar ținînd încă, la căpățîiul său, tablourile de Cezanne și de Renoir.

Impresioniștii i-au adus, de altfel, arta aproape, chiar dacă primul contact cu expresia ei apuseană s-a consumat în 1907, la Anvers, patria lui Rubens, Van Dyck sau Jordaens. Iată o mărturisire de peste ani: „[...] am rămas într-o zi consternat în fața unui tablou nou [...] în acea clipă am avut revelația artei moderne și am rămas și astăzi obsedat de senzația acelei clipe [...] mi s-a răspuns evaziv că e o lucrare «impresionistă»“. Nu este exclus ca tocmai ochiul orientatului, deprins deopotrivă cu ariditatea deșertului și cu explozia cromatică a artefactelor locale, să fi fost sensibil la scintilațiile cromatice impresioniste.

În logica gustului artistic al lui Zambaccian, impresionismul nu pare a depăși, totuși, statutul inaugural. Mai curînd e dispus să prețuiască pictura așezată, „construită“, o mai bună empatie are, de pildă, cu poezia tablourilor lui Pallady decît cu fervoarea tușelor lui Steriadi. În acest context, întîlnirea cu Petrașcu a fost, se pare, decisivă; prin intermediul lui, s-a apropiat de Grigorescu, față de care avea rezerve la început, la fel cum, în general, simțul său estetic a avut o traiectorie inversă: „Autodidact, mi-am făcut o educație à rebours [...]. Cu ce aviditate alergam, pe vremuri, spre sălile de artă modernă ale marilor muzee!“.

În spațiul culturii românești, Hrandt Krikor Zambaccian este o apariție comparabilă cu Ambroise Vollard. Perfect contemporani, ambii au avut îndrăzneala și clarviziunea de a sprijini arta nouă. Există însă o deosebire esențială: Vollard era esențialmente negustor, cumpăra pentru a vinde, în timp ce Zambaccian era mai ales colecționar, cu vocația ctitoriei. Poate nu întîmplător cel mai co-

Tîrgul „Gaudeamus 2008” la final

În perioada 19-23 noiembrie a.c. s-a desfășurat la ROMEXPO (Pavilionul Central) cea de-a cincisprezecea ediție a Tîrgului Internațional „Gaudeamus – Carte de învățătură”. Participare numeroasă, edituri mai multe ca de obicei, taxă de intrare – 3, 5 RON, fără autobuz gratuit din Piața Română, tombole, premii, lansări cît cuprinde... Dar și – lucru absolut incalificabil – un singur restaurant în incinta Tîrgului, cu chelneri abia intrați în adolescență și în meserie, deplasîndu-se cu viteza melcului și răspunzînd la comenzi abia după jumătate de oră, cu un spațiu ridicol de insuficient și, mai grav, fără „debușee” în afara Pavilionului, ca în alte dăți. Drept urmare, dacă nu aveai fericita idee de a veni cu pachetul de-acasă, riscai să mori de foame sau să stai, ca în Epoca Ceaușescu, la cozi imense pentru niște biete gogoși sau pentru o imitație de cîmăciori fabricați, parcă, din hîrtie creponată și soia. Din acest punct de vedere, organizarea a semănat frapant cu o excocherie în toată regula, iar cei care au avut inspirația de a intra gratis, pe baza unor legitimații improvizate de ochii lumii merită toate felicitările noastre.

Situat pe al doilea „inel” (la etajul unu, cum ar veni), standul editurii *Kriterion*, sub a cărei generoasă umbrelă s-au aflat, și de astă dată, editurile minorităților naționale din România, nu a beneficiat de un spațiu prea amplu. Chiar și așa însă, oferta de carte

a fost una mulțumitoare. Editura *Ararat* s-a prezentat onorabil, avînd „în vedetă” impresionantul volum al lui Edvard Jeamgocian despre catedrala armeană din București. Poate n-ar fi stricat o (re)lansare, mai ales că, din cîte ne-au ajuns la urechi, mediile istoricilor n-au rămas indiferente...

Cum, în rolul de reporteră, am fost destul de leneșă, preferînd să mă vîntur pe la lansări și dezbateri fără să iau notițe și date despre desfășurarea Tîrgului, impresiile mele de la fața locului vor fi, fatalmente, foarte... „impresioniste”. Am remarcat, totuși, bogăția revistei-ghid și aduc, pe această cale, felicitările de rigoare echipei de informații de la intrare (*made in Bibliofagia*, ghidată cu pricepere din umbră de scriitorul Bedros Horasangian). Nu a fost, desigur, o surpriză faptul că principalele edituri „active” în cadrul Tîrgului au fost, din nou, *Polirom* și *Humanitas*, aflate într-o veritabilă competiție a lansărilor. De la noul volum de jurnal semnat de Livius Ciocărlie (*Cu dinții de lînă* – ce titlu!) la viitorul posibil *best-seller* *Scrisori către fiul meu* de Gabriel Liiceanu (un „epistolar” ce a dat deja prilej de can-can-uri în presă), fără a uita traducerea din colecția „Raftul Denisei” și evenimentele cu caracter istoricopolitic, Editura *Humanitas* a avut ce oferi, chiar dacă mai puțin decît în alte dăți. Iar la „trustul” *Polirom* și Cartea Românească, evenimentele s-au ținut lanț. Amintesc doar

cîteva: **Regăsirea intimității**, debutul editorial în critică al Simonei Sora, dezbateră despre ficționalizarea comunismului românesc pornind de la romanul **Fantoma din moară** al Doinei Ruști, **Lexiconul comunismului** patronat de Stephane Courtois (prezent în carne și oase la Tîrg), al treilea volum din seria **Explorări din comunismul românesc** (autori: Paul Cernat, Angelo Mitchievici, Ioan Stanomir – Ion Manolescu, fostul coechipier, a părăsit cursa), și altele, și altele... După cum se poate observa, comunismul s-a „vîndut bine” și la actuala ediție, deși a încetat să constituie o temă pentru campania electorală. Apropos de campanie – n-am văzut, de data asta, prea mulți politicieni în tîrg. Poate la anul, la prezidențiale...

O figură frumoasă au făcut și edituri precum *Curtea Veche*, *Rao*, *All*, *Nemira*, *Cartier* sau *Corint* (cu trei debuturi autohtone în literatură, premiată astă-vară de Unicredit Bank). De la *Cartier* – editură dinamică din Chișinău – curioșii au avut ocazia să achiziționeze, printre multe titluri „ochioase”, controversatul „contraraport Tismăneanu”: o analiză critică a cunoscutului document oficial de condamnare a comunismului. Editura *Casa radio* s-a relansat cu cîteva serii de audiobook-uri remarcabile (comediile lui Moliere și Caragiale, poeme și proze în lectura lui Arghezi, o ediție audio Blaga...). Dezamăgitoare în raport cu așteptările s-a dovedit a fi oferta editurilor *Compania* și *Univers*.

Dar, dincolo de orice alte considerațiuni, evenimentul major al actualii ediții a fost, fără doar și poate, lansarea **Istoriei critice a literaturii române** de Nicolae Manolescu, apărută la Editura *Paralela 45*. Chiar dacă, din punct de vedere al calității editării, condițiile au lăsat de dorit (legare precară, pagini lipsă, redactare cu prea multe greșeli, poze blurate), conținutul a făcut toți banii – adică 2.000.000 de lei vechi, cu reducere în cadrul Tîrgului. Cine a fost inspirat și a cumpărat-o înaintea lansării a mers la sigur – după lansare, cu sutele de oameni îmbulzindu-se la coadă, a fost practic imposibil să o mai achiziționezi fără a te înscrie pe o listă de așteptare. Despre „propunerea canonică” a cărții – considerată cea mai importantă lucrare de acest gen de la **Istoria...** lui G. Călinescu încoace – se va scrie, desigur, mult și bine, cu opinii pro și contra. Cartea va marca, după toate probabilitățile, mai mult

decît o generație de-aici înainte și va fi, sînt convinsă, analizată cum se cuvine în multiple dezbateri și grupaje de revistele noastre culturale. Deja, pe lîngă meritele elogi, controversele au început să apară. Nu voi intra aici și acum în hățișul monumentalului tom. O vor face alții mai bine decît aș putea-o face eu. În mod firesc, **Istoria critică...** – un *must have*, neîndoelnic – a primit premiul cel mare al Gaudeamus 2008 și a înregistrat un record de vînzări. După ce am achiziționat această carte magnetică, irezistibilă, am început să o răsfoiesc pentru a-i vedea concepția, structura, prezențele și absențele, spațiile acordate unui autor sau altuia etc. Nu în ultimul rînd, am căutat să văd ce poziție au scriitorii de origine armeană. Asachi

beneficiază de o atenție deosebită în, probabil, cea mai consistentă secțiune a lucrării. Ibrăileanu are parte de o binemeritată reconsiderare („alături de E. Lovinescu, cel mai important critic al primei generații post-maioreștiene”, și, în ciuda conflictului de o viață cu mentorul de la „Sburătorul”, afin în multe puncte cu acesta din urmă). Jeni și Arșavir Acterian au parte de capitole relativ consistente, chiar dacă pe alocuri expediate, în ultima secțiune a volumului (dedicată memorialisticii postdecembriste). „Două jurnale intime foarte interesante, deși foarte diferite” (de ce „deși”? pentru a fi interesante, ar fi trebuit să fie asemănătoare?). Despre jurnalul lui Arșavir comentariile evaluative sînt mai curînd lapidare: „un bun document moral, mai ales pentru anii de dinainte de război, dar nu lipsit de atractivitate nici în consemnările, foarte sumare, dintre cele două perioade petrecute în închisorile comuniste și mai ales după eliberarea din 1964”. „Incomparabil superior” e, în schimb, considerat a fi jurnalul Jeniei, ba chiar „unul dintre cele mai valoroase din cîte avem”. Într-adevăr. Mai mult, Nicolae Manolescu apreciază că „avem puține jurnale interioare, intime, sincere fără complezență și la fel de brutale ca acela al Jeniei Acterian”. Și încă: „o capodoperă de autoscopie, un pic patetică și excesivă, document al unor frustrări și panici existențiale perpetue, fără poză, direct, onest, «inocent», în ciuda lucidității mereu vii”. Într-un singur punct al comentariului criticul gafează (probabil o scăpare de redactare) afirmînd că, atenție, „Destul de tîrziu, în adolescență se trezește pofta de a trăi așa-zisa viață, dragostea, sexualitate”. În adolescență, la aproape 30 de ani? Mă rog... Trecînd la contemporani – Ștefan Gogopian are parte de un spațiu amplu, cu multe observații de finețe, dar cu un diagnostic final problematic („minorat”), în vreme ce Bedros Horasangian nu are parte decît de o simplă menționare pe lista „autorilor de dicționar”. Adică a celor care nu merită mai mult decît o „fișă de dicționar”... E adevărat, gusturile, subiectivitatea și capriciile unui critic important nu se dispută. N-ar fi nici prima nedreptate făcută unui scriitor important (tot la „autori de dicționar” figurează de altfel și Panait Istrati, și Adrian Marino, și alții alții). Dar e, să recunoaștem, păcat. Pînă una-alta, sper că v-am trezit deja curiozitatea. Și, cine știe, voi reveni la un moment dat cu un comentariu mai amplu. Dar nu mi-am propus deocamdată decît un comentariu pe marginea celei mai recente ediții a Tîrgului Gaudeamus – și uite ce a ieșit...

Cristina MANUK

Cea mai recentă ediție a tîrgului de carte „Gaudeamus” a găzduit în data de 20 noiembrie a.c. lansarea volumului „Munca unui savant armean în România: Hagop Djololian Siruni”, încununare fericită a eforturilor depuse de-a lungul anilor de către Pr. Paroh Bogdan Ezras și cunoscutul publicist și romancier Vartan Arachelian.

Domnul Florin Rotaru, director al Bibliotecii Bucureștilor, instituție a cărei editură a adus acest volum în casele cititorilor a menționat în deschidere faptul că această acțiune se dorește a fi „un proiect cultural menit să demonstreze multietnicitatea Bucureștilor” și s-a arătat optimist sperînd ca, în viitor, să se continue publicarea textelor ce reflectă spiritualitatea comunității armenice din România.

Domnul Vartan Arachelian a prezentat celor prezenți la lansare o scurtă introducere în viața și opera lui H. Dj. Siruni făcînd o paralelă cu spiritul altei figuri pe nedrept uitată astăzi, gazetarul și eseistul Leon Kalustian. Dealtfel tot „Păcatul uitării” (cum bine l-a definit Pr. Arhim. Dr. Zareh Baronian) ne face de pildă să ignorăm suferințele îndurate de Siruni și de colegii săi de lot în decembrie 1944 cînd o mîna de armeni sînt arestați și trimiși la Moscova într-un grup ce avea să devină al doilea lot important de deținuți politici pe care îl dădea România. Cu toate acestea, cum bine observa domnul Arachelian, H.Dj. Siruni nu a regretat niciodată că a rămas în România chiar dacă aici a avut deseori de suferit umilințe teribile venite tocmai din partea confracților săi armeni, angrenați la vremea aceea în sistemul represiv al Securității.

Cuvîntul de încheiere l-a avut domnul Claudiu Victor Turcitu, doctor în Orientalistică și semnatarul unei excelente prezentări biografice a vieții lui Siruni ce ne-a amintit avatarurile prin care a trecut, în toți acești ani, „Fondul Siruni”, arhivă ce măsoară, din ultime estimări peste 10 metri liniari de documente și manuscrise.

La Taifas cu armenii la Clubul Țăranului Român

Bucureștiul cuprinde diversitatea Europei la ea acasă. Români, germani, armeni, evrei, maghiari, turci, francezi, greci, rromi, bulgari, italieni, aromâni și mulți alții au dat formă Bucureștiului de ieri și de azi.

Vrem să îi cunoaștem prin ce au fost și prin ce sunt ei acum, pentru că obiceiurile, vecinătatea și trăirile împărtășite apropie oamenii. Vrem să ascultăm poveștile lor, să ne uităm la fotografiile lor, să cântăm și să dansăm cu ei, să gustăm din mâncărurile lor.

Toate s-ar fi putut întâmpla într-un muzeu sau într-o bibliotecă, dar am preferat să ne mutăm spațiul de dialog mai aproape de oameni, ieșind din rigiditatea locurilor unde sînt impuse granițe senzoriale.

Dar cine sîntem „noi” și cine este „celălalt”? Pentru a afla, sîntem datori cu un dialog al privirilor. Acesta a fost pe scurt proiectul realizat de Muzeul Țăranului Român timp de un an în parteneriat cu minoritățile din România.

Miercuri, 26 noiembrie, la ora 18:30, la Clubul Țăranului, armenii au venit cu tot ce au ei mai bun și mai frumos de arătat, cu istorii scrise, vorbite, cîntate sau surprinse în fotografii de-a lungul vremii.

Două dintre personalitățile comunității armenice din Romania, deputatul Varujan Pambuccian și Sevag Hairabedian cărora li s-a alăturat Sirun Terzian, vicepreședinte al UAR și Mihai Stepan Cazazian, redactor șef al revistei *Ararat* au vorbit pe scurt despre istoria comunității armenilor.

Invitatul special al seriei a fost cunoscutul jazzman Harry Tavitian.

Pentru întîlnirea cu armenii organizatorii au amenajat un stand de carte, o expoziție de fotografie și bucate armenesti.

